

Ds Richard Vissinga

Lucas 15, 11-32

OGH 27 oktober 2013

Lieve gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Iemand had twee zonen.

In wie van de drie herkennen wij ons het meest? In wie het minst?

Om bij die iemand te beginnen, die vader.

Voor zover het ons gegeven is willen we allemaal goede vaders en goede moeders zijn.

Maar wat deze vader doet, dat gaat ons wel heel erg ver. Hij gaat in op de vraag van zijn jongste zoon om hem de helft van zijn vermogen te geven. De andere helft geeft hij aan de oudste. Zijn hele bezit verdeelt hij onder hen.

Terwijl hij toch op zijn klompen kan aanvoelen dat zijn vermogen bij zijn jongste zoon niet in goede handen is. Wij doen dat niet en zouden dat niet gedaan hebben.

Kunnen jullie je voorstellen, dat jullie zo zouden reageren als Leon, Leon Mart of Dominique je te zijnder tijd zoiets zou vragen?

En dan zijn reactie bij terugkomst van zijn jongste zoon. Vinden we dat niet zwaar overdreven? Hij laat hem niet eens uitspreken. Hij valt hem in de rede, verwijt hem niets, is alleen maar één en al blijdschap om zijn terugkeer en richt een groot feest aan.

Nee, die vader staat wel heel ver bij ons vandaan!

Dan die jongste zoon. Opbreken van huis. Op zoek gaan naar onbekende verten. Het leven, de wereld verkennen. Niet willen gaan in de beproefde en vast betreden paden. Zelf ontdekkingen doen, zelf ervaren waar je grenzen liggen.

Misschien leeft het wel als een verlangen in velen van ons, maar zijn we er om allerlei redenen nooit toe gekomen. Hebben we steeds weer gekozen voor de veiligheid van het vertrouwde, voor de zekerheid van de regels en de orde.

Veel jongeren volgen vandaag wel de stem van hun hart. Doen waar ze zin in hebben.

Ze trekken met een rugzak en een paar centen naar en door Australië, maken reizen naar Zuid Afrika en Latijns Amerika.

Ook trekken ze weg uit het godsdienstige huis van hun ouders. Niet dat ze ongodsdienstig zijn geworden, maar de kerk is hen te benauwd, te star, te saai. Altijd hetzelfde, zo voorspelbaar.

Voor hen niet een fijn huis om in te wonen.

Ja, er zijn trekken in die jongste zoon, die wij wel herkennen, de één wat meer dan de ander.

Als wij verontwaardigd op hem neerkijken, dan kan dat ook wel te maken hebben met wat wij eigenlijk altijd ook wel wilden doen, maar nooit deden, nooit durfden misschien.

Ja, en dan die oudste zoon.

Ik moet u eerlijk zeggen, hij is mij wel sympathiek! In die zin, dat ik me heel goed kan voorstellen hoe hij zich groen en geel heeft geërgerd, in de eerste plaats aan zijn jongere broer. Hij heeft het geld van zijn vader erdoor gejaagd met feesten, drank, sex en drugs zouden wij vandaag zeggen. Alles waar hij zich zelf in zijn leven verre van gehouden heeft, daar heeft die broer van hem zich met hart en ziel aan overgegeven. Onbeheerst en onverantwoord.

Maar hij ergert zich ook groen en geel aan zijn vader. Die een groot feest aanricht ter gelegenheid van de thuiskomst van zijn broer. Als het aan hem gelegen had, zou hij hem de deur gewezen hebben. Geen plaats meer voor jou, jongen. Jij hebt je rechten verspeeld.

Jezus vertelt deze gelijkenis aan mensen die zich ergeren aan zijn optreden.

Jezus gaat om met mensen, voor wie anderen de neus ophalen. Die ze op afstand houden.

Hij gaat om met zondaars en tollenaars.

Dat is in onze taal: hij is dagelijks te vinden in de Pauluskerk in Rotterdam, waar drugsverslaafden, heroïnehoeren, ronddwalende psychiatrische patiënten, dak- en thuislozen even op adem komen. Hij drinkt met hen koffie en eet met hen mee als er een maaltijd wordt gehouden.

In de gelijkenis laat Jezus zien wie en hoe God is en hoe mensen leven in de ruimte, die ze van God ontvangen hebben, de één dichtbij huis, de ander ver daarvandaan.

Twee zonen, natuurlijk mogen het ook twee dochters zijn. Denk aan Kaïn en Abel, aan Jacob en Esau, aan Saraï en Hagar, aan Lea en Rachel, denk aan Israel en de volkeren, aan Joden en heidenen, aan vrijbuiters en plichtsgetrouwen, aan non-conformisten en moralisten, aan mensen die stuk lopen in het leven – vaak door een combinatie van schuld en lot, door wat ze zelf doen en laten en door wat hen overkomt – en mensen die kiezen voor fatsoen, veiligheid en zekerheid.

Naar beide zonen toe handelt hun vader heel verrassend.

God geeft mensen een ongekennde ruimte en vrijheid. Hij vertrouwt hen zijn vermogen toe. Al het Mijne is het uwe. Heel de schepping krijgen wij in beheer. In vrij beheer.

God wil geen marionetten, maar mensen die in vrijheid leven en uit vrije wil voor hem kiezen.

Niet omdat het moet, maar omdat het mag.

Daar neemt hij een groot risico mee. Want niet iedereen kan die vrijheid aan. Er zijn er die daarin verloren gaan. Dat schildert de gelijkenis in heldere kleuren.

God grijpt niet in. Hij bewaart zijn kinderen niet voor dat onheil. Hoe graag wij dat ook zouden willen, en hoezeer wij - voor zover dat mogelijk is - onze kinderen daarvoor willen behoeden, hij doet dat niet. Hij laat los. Hij laat gaan. Hij wacht met ingehouden adem waar het op zal uitlopen. En reken maar, dat hij er verdriet van heeft als hij hoort hoe het gaat.

Maar hij grijpt niet in.

Hij wacht.

Zo zie ik hem gaan, elke avond weer, dat paadje af naar de heuvel daarginds, om te zien of hij weer terug komt.

En als het hem dan overkomt, wie weet na hoeveel tijd, dat hij zijn zoon ziet terugkomen, ja, dan breekt zijn hart, dan staat er die prachtige uitdrukking, dan wordt hij met ontferming bewogen. Hij krijgt tranen in zijn ogen, van verdriet en van blijdschap. Hier heeft hij op gewacht. Die was verloren is weer gevonden; die dood was is weer levend geworden.

Daarom wordt er feest gevierd. De vreugde over zijn thuiskomst doet alle bitterheid en pijn wegsmelten.

Zoon van de vader – dat ben je en dat blijf je, wat er ook gebeurt!

Dat is niet afhankelijk van je gedrag, van je levenswandel, van fatsoen of onfatsoen.

De boodschap van het evangelie is niet dat de goede beloond en de kwade gestraft wordt, maar dat de goddeloze wordt gerechtvaardigd.

Zoon, dochter van de vader, kind van God, dan ben je niet pas als je gehoorzaam bent. Dat raak je ook niet kwijt als je ongehoorzaam bent.

Zoon, dochter van de vader, kind van God, dat ben je uit genade. Daar draait het om in deze gelijkenis. Dat wil Jezus laten zien.

Jezus wijst niet op de verloren zoon – dat doen degenen die voor de opschriftjes in de bijbel hebben gezorgd. En die zetten ons hier op het verkeerde been. Het gaat niet om de verloren zoon, maar het gaat om de liefde van de vader, om de genade van God.

Daar leven wij allemaal van. Omdat Hij, God, dat zo wil. Niet uit verdienste. Maar om Hemzelf.

Die genade is er allang voordat wij er weet van hebben. (Daarom mogen kleine kinderen, die van God nog geen enkel benul hebben, gedoopt worden. En die genade houdt ook niet op, als wij denken die verspeeld te hebben. )

Dat heeft alles te maken met Jezus, die deze gelijkenis vertelt. Want over dood zijn en weer levend worden – het evangelie verkondigt een Zoon, die door de dood is heengegaan, die weer levend is geworden. Een Zoon die er niet alleen voor zichzelf is geweest, maar voor anderen, voor velen, voor alle mensen.

Hij wil alle mensen thuisbrengen bij God. Redden uit alle verlorenheid en van alle dwang.

Opdat ze mens kunnen zijn zoals God hen heeft bedoeld. Mens uit één stuk

Amen